

KONFERENCA ZDRUŽENIH NARODOV O SVETOVNI FINANČNI IN GOSPODARSKI KRIZI TER NJENEMU VPLIVU NA RAZVOJ

Združeni narodi so na svojem sedežu v New Yorku sklicali tridnevno srečanje svetovnih voditeljev, kjer bodo slednji v dneh od 24. do 26. junija 2009 ovrednotili razsežnosti najhujše gospodarske krize od velike depresije naprej. Cilj konference je prepoznati tiste dolgoročne in nujne ukrepe, ki bodo dejansko ublažili vpliv krize, s posebnim poudarkom na ranljivih skupinah. Nadalje bo konferenca poskušala vzpostaviti nujno potreben dialog o spremembi mednarodne finančne arhitekture, pri čemer bodo upoštevane potrebe in pomisleki vseh držav članic. Konferenca ZN o svetovni finančni in gospodarski krizi ter njenemu vplivu na razvoj bo tako predstavljala edinstven forum za naslavljanje tem, ki so posebnega pomena za prav vse države.

Zadnje ocene vpliva trenutne gospodarske krize predvsem izpostavljajo slabšanje socialnih in političnih razmer v najmanj razvitih državah in srednje razvitih. Obei po hitrem okrevanju so se razvodeneli, kar je prisililo države, da se pripravijo na dolgoročni padec trgovine, naložb in zaposlovanja.

Soočamo se s kreditnim krčem, pri čemer so nekatere največje investicijske družbe preprosto propadle. Po podatkih Mednarodne organizacije za delo na mesec izgine tudi do več kot en milijon delovnih mest, Svetovna trgovinska organizacija pa poroča, da je svetovna trgovina padla na najnižjo raven od velike depresije naprej.

RAZVOJNA KRIZA

Kriza je najbolj prizadela države v razvoju, čeprav so slednje najmanj krive za njen nastanek. Nekateri ekonomisti glede na stanje v teh državah opozarjajo o možnosti 'izgubljenih desetletij razvoja', kar bi lahko imelo katastrofalne posledice tako za bogate kot tudi za revne države.

Države v razvoju so se v preteklosti soočale z visokimi cenami hrane, goriv in gnojil ter s posledicami klimatskih sprememb, sedaj pa še s hitrim krčenjem trgovinske menjave. Po ocenah Inštituta za mednarodne finance iz Washingtona so pritoki kapitala iz privatnih virov v razvijajoče se države to leto padli za 82 odstotkov glede na zelo uspešno leto 2007. Svetovna banka situacijo v teh državah razume kot 'razvojno krizo', pri čemer prepozna finančno luknjo v višini 700 milijard ameriških dolarjev. Organizacija niti ne izključuje možnost 'izgubljene generacije', saj lahko zaradi nastale situacije do leta 2015 umrle nadaljnjih 1,5 do 2,8 milijona novorojenčkov. Pričakuje se tudi, da bo vsako nadaljnje leto krize pahnilo v skrajno revščino več kot 100 milijonov ljudi.

Generalni sekretar ZN Ban Ki-moon je nedavno opozoril mednarodno skupnost »naj ne odvrne pogleda od bede številnih milijonov revnih ljudi v državah v razvoju, ki so posledica trenutne krize.« Med drugim raste tudi vpliv krize na srednje razvite države.

KONFERENCA NA NAJVIŠJI RAVNI

Izredno zasedanje Generalne skupščine v juniju je bilo izglasovano na Mednarodni konferenci o napredku pri financiranju za razvoj, ki je bila decembra 2008 v Dohi v Katarju. Predsednik Generalne skupščine Miguel d'Escoto Brockmann je takrat s strani držav članic prejel zahtevo, da se organizira sedanje srečanje 'na najvišji ravni'. Konferenca bo sestavljena iz plenarnih zasedanj in štirih okroglih miz, kjer bodo svetovni voditelji in predstavniki sistema Združenih narodov, vključno s predstavniki Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada ter organizacij civilne družbe in privatnega sektorja, med seboj izmenjevali poglede na nastalo krizo. Rezultat srečanja bo sklepni dokument, čigar osnutek je bil oblikovan že konec maja.

Omenjene štiri okrogle mize bodo služile pregledu in premagovanju svetovne finančne in gospodarske krize ter oceni njenega vpliva na razvoj. Teme razprav bodo: 1) vpliv krize na

zaposlovanje, trgovino, naložbe in razvoj, vključno z mednarodnim dogovorom o doseganju Milenijskih razvojnih ciljev; 2) ustrezni ukrepi za blaženje vpliva krize na razvoj; 3) vloga Združenih narodov in držav članic pri nadaljevanju mednarodnih pogovorov o reformi mednarodnega finančnega in ekonomskega sistema, vključno s krepitvijo le tega; 4) vloga sistema Združenih narodov na področju razvoja v smislu odzivanja na krizo.

Konferenca o svetovni finančni in gospodarski krizi ter njenemu vplivu na razvoj bo uveljavila Generalno skupščino kot edino univerzalno telo suverenih držav, ki je resnično pristojno za tovrstne razprave. Dogodek nikakor ne smemo videti kot protiukrep ali alternativno pot k obstoječim mednarodnim forumom na temo ekonomskega sodelovanja in finančnih ukrepov, ampak kot dopolnilen in podporni proces, ki s seboj prinaša teža odločanja v okviru 192-ih držav članic ZN.

Predsednik skupščine d'Escoto je nedavno ob tem pripomnil, da »imamo zgodovinsko priložnost in kolektivno odgovornost, da prinesemo v mednarodni ekonomski in finančni sistem znova stabilnost in trajnost. Ta proces lahko zmanjša prepad med severom in jugom, vendar zahteva vključenost vseh držav po svetu. S tem mislim srečanje G-192.«

Generalna skupščina je že organizirala številne razprave in posvetovanja, da bi zagotovila smernice za konferenco, predvsem pa s ciljem, da v diskusijo vključi mnenja vseh držav, naj bodo revne, bogate ali nekje vmes. Cilj preteklih razprav je tudi zbiti pogled držav članic na enega izmed najbolj pomembnih izzivov 21. stoletja, preden se le te sestanejo na konferenci. Skozi pretekla srečanja se je izoblikoval poglobljen pogled na stopnjo, razsežnosti in vpliv krize, ocena potrebnih sredstev za njeno reševanje ter ocena vloge svetovnih institucij in njihovih medsebojnih odnosov, še posebej znotraj sistema Združenih narodov.

SMERNICE ZA SKLEPNI DOKUMENT

Predsednik skupščine je ustanovil komisijo strokovnjakov, ki je predložila preliminarne predloge o takojšnjih in dolgoročnih ukrepih glede na razmere svetovnega finančnega sistema v marcu letos. Komisija strokovnjakov za reformo mednarodnega monetarnega in finančnega sistema, ki je sestavljena iz ekonomistov in finančnikov iz vsega sveta ter ji predseduje Nobelov nagrajenec Joseph Stiglitz, je tako predstavila sklop praktičnih predlogov za izboljšanje mednarodne finančne arhitekture. Te in druge smernice služijo kot osnova za oblikovanje osnutka sklepnega dokumenta konference, ki je na voljo na spletni strani srečanja.

Za več informacij o konferenci obiščite <http://www.un.org/ga/econcrisissummit/>

Objavljeno od Oddelka ZN za javno informiranje – DPI/2535A – maj 2009